

Limonata gibi hava
Un temps frais et acidulé
comme une limonade
Marmalade skies

yasemin ÖZCAN

MARMALADE SKIES

LIMONATA GIBI HAVA

UN TEMPS FRAIS ET ACIDULÉ
COMME UNE LIMONADE

Limonata gibi hava

Un temps frais et acidulé
comme une limonade

Marmalade skies

Yasemin Özcan

Tünel, 1986

“Sen bizimle sokağa çıkamazsın,” demişti Ali.

“Nedenmiş o? Ben de gelicem, bekleyin.”

“Gelemezsin kızım! Avluda, terasta oynar, sokağa çıkamaz kızlar.”

“O zaman sen de terasa, avluya gelemezsin.”

“Hayır, biz oralara da gelebiliriz. Erkekler her yere, her zaman gidebilir,” demiş ve o gün küçücük bedeninden büyük laflar bırakmıştı dünyaya Ali.

Yıllar sonra büyüyen bedeni, kısa saçları ve eren aklıyla, akıl erdiremezken olanlara, bunu hatırladı Leyla.

Ali haklı çıktı. Gerçekten de ilk defa dışarı çıkış iznini sadece apartmanlarının içinde oynaması için vermişti Leyla'nın annesi. İçerisi uygundu kız çocuklarına. Katlar arasında oynamaya izinli minik kız çocukları, kendi evlerinden koşarak çıkıp heyecan ile uzaklaşırken aslında başka bir eve yakınlaştıklarının henüz farkında değillerdi. Daire 2'den çıkan Leyla'nın varabildiği en uzak köşe Daire 12'ydı. “Açmaz” sözcüğünün idrak edilmediği yaşlardı, günlerdi.

Evden uzaklaştığını sanarken başka bir eve yaklaşmak belki de kadınlar için çizilmiş sınırların özetiydi.

Evinden fiziksel olarak ilk defa ve tek başına dışarı çıkmanın, küçük bir çocuğun dünyasında; özgürleşmeyi, kendiliği, yasak olanın çekiciliğini, korkuyu ve merakı nasıl tetikleyebileceğini, herkes kendi biricik öyküsünden bilirdi.

Bildi.

Anneannesi, geçelim pedagojik formasyonu, hitabet sanatını dahi hakkınca kullanmadan “Erkeklerden arkadaş olmaz!” diye bağırdı. Apartmanın güneş alan avlusunda, limonata gibi havada Murat ile oynadığı sırada çınladı cümle. Ergenlik tomurcuğu açamadan, fotosentez yapamadan, bir buluta girdi Leyla.

Buzlu cacıkları sofraya ikişer ikişer taşıırken dökmediğini farkedenden annesi “Afferin kızıma” diyordu, anneannesi-nin de duyabileceği gibi bağırarak. Ailedeki kadınlık gele-neği, ergenliğini içine kaçırdıkları genç kızın potansiyel kadınlığını, bir yandan çerçevesiyor, bir yandan onaylı-yordu. Erkeklerle arkadaşlık etmeden cacıkları ikişer ikişer taşıyabilmek makbuldü.

Ailece oturdular çiçekleri kocaman açmış, desenli plastik örtü serili masaya. Altı yaşındaki erkek kardeşi, Leyla'nın

yüzde yüz pamuk, pembe renkli ipten, tıgla örülmüş ajur bluzundan yeni yeni farkedilen göğüslerini akşam yeme-ğinde olur ya fark etmemiş olan tüm aile üyelerine muş-tulamıştı.

“Abla sen anne misin ki senin göğüslerin çıkıyor?” Çok utanmıştı Leyla. Göğüslerinin de Leyla'nın da büyürken korunmaları gerekecekti.

Gerekti.

Meşrutiyet Caddesi'ndeki kız lisesine gidip gelirken, her gün babasına ve babasının kızı olduğunu bilen tüm esnafa selam vererek geçiyordu Leyla. Her ergenin his-settiği gibi, bütün dünya ona bakıyordu. Akşamdan boyan-an ayakkabılar yürürken pırıl pırıl parlıyordu. Annesi-nin diktiği siyah önlüğün kloş eteği çok güzel dönüyordu. Ergenlik bulutu başının üzerinde, kim bilir neler düşün-e-rek okuldan eve dönerken, karşıdan gelen bir el, bulut-ları, bedeni, sokağı, hatta İstanbul'u yardı. Kloş eteğin de verdiği imkanla Leyla'nın bacak arasına kocaman bir el daldı. Bütün sokak, bütün dünya gördü diye düşündü. Çok çok utandı Leyla.

Bulut da, güneş de girdi buluta.

İstiklal Caddesi, 2005

Güzel bir Haziran akşamı. Limonata gibi hava. İstiklal Caddesi'nin bir hüzün, bir neşe tekerrürünü, tarihten, kendi tarihlerimizden okuyabildiğimiz, zamanının neşeli bir gün. Yıl 2005.

Akdeniz Heykeli'nin* İstiklal Caddesi'ne, 50. Yıl Cumhuriyet Anıtı† ile Yapı Kredi Yayınları arasına taşındığı yaz. Cadde akıcı. Sadece kadınlardan oluşan bir masa, Yakup'tayız. "Hadi beyler, yay vaziyetleri" diyerek kapandığının sinyalini sadece erkeklere veren meyhanede. Kültür-sanat dünyasının çağdaşlarıyla meselelerini, aşklarını, kavgalarını, neşelerini masalara bıraktıkları mekanda, karaciğerini bazen çok, bazen az yoranlarla birlikte.

Aynı saatlerde sevgilim, sinemacı arkadaşlarıyla Galatasaray'da yeni açılan Tezgah'ta. Muhtemel epey mayi tüketilmiş. Eve dönerken haberleşelim dediğimizden, dönemin her şeye dayanıklı, evi su bastığında, 2 santimetre suyun içinde yüzebilmiş Nokia telefonundan arıyorum saat 00.30 civarı Erdem'i.

“Canım eve dönüyorum, nedir sende durum?”

“Biz de Galatasaray Yapı Kredi önünden Sinan’ı taksiye bindiriyoruz tatlım. Akdeniz Heykeli’nin önünde buluşalım, aaaa nereye götürüyorsunuz heykeli?” diyor Erdem.

“Anlaştık. Birazdan oradayım,” diyorum gülererek. Telefonu kapatıp yürüyorum, Tünel’den Galatasaray’a doğru. Bu kısa diyalog, bir ön hazırlık sağlasa da Galatasaray’a vardığımda manzara beklediğimden yaratıcı. Akdeniz Heykeli iki parçaya ayrılıp, iki ayrı araca yatırılmış olanca şahaneliğiyle. Heykelin başının dahil olduğu büyük bölüm, üzeri vinçli bir kamyonla, diğer kanatsa daha küçük bir araca alınmış.

Peki sevgilim? Tahmin edelim, evet! Daha büyükçe olan heykelin yanbaşımda, kamyonunda.

M.S.Ü Heykel Bölümü hocalarından Ferit Özşen, Yapı Kredi Yayınları önünde, kamyonette salınan Erdem’e bakıyor. Sonradan öğreniyoruz, Koman Vakfı’na danışmanlık ediyor. Heykel taşınırken zarar görmesin diye orada. Okuldan tanıştığımız Ferit Hoca’ya, “Hocam tanıştırayım, kamyonetteki kocam!” demeden YKY kitapçısı girişine, olanları izlemeye kuruluyorum. Erdem’in reytingi oldukça yüksek. Ferit Hoca’ya doğru kamyonetten soruyor:

- Nereye götürüyorsunuz bu heykeli?
- Zincirlikuyu’ya.
- Biz de Mecidiyeköy’e kadar gelebilir miyiz?
- Düşersiniz, inin lütfen aşağıya.

Erdem cevaptan hoşlanmadığından inmiyor, düşünceli. Arada bir heykele bakıyor. İstiklal Caddesi’nde güzel cuma akşamının hakkını veren pek çok çift var. Hastalıkta sağlıkta diye başlayarak takım olabilmiş çiftlerden biri daha çok içtiğinde diğerine pek alan kalmadığından olacak, kelebek gibi koşturan bir genç kadın ve onu yakalamaya çalışan yetişkin sevgilisi yaklaşıyor kamyonla. Erdem’e hayranlıkla soruyor kelebek genç kadın:

“Ayyy ne güzel, nasıl çıktınız oraya?”

“Şuradan çıkabilirsiniz,” diyor Erdem, olanca vakurluğuyla. Bir süre sonra, bir iç kabulle kendiliğinden iniyor kamyonetten aşağıya. Yanına gidiyorum, çok üzgün. Galatasaray’dan taksiye biniyoruz, yüzünden düşen bin parça. Onun sahici üzüntüsü bende iki türk kahvesi içmişim etkisi yapıyor:

“Neden üzülüyorsun, bak işte gidiyoruz nasılsa eve.”

“Tatlım ya, eve Akdeniz Heykeli ile gidecektik!” diyor.

Taksim, 2013

Yürürken ayakkabı içine kaçan küçücük bir taş tanesi, o an dünyadaki her şeyin önüne geçer. Adım attıkça ayakkabı içinde yeni noktalara savrulur. Bir adımda hah kayboldu diye düşündükten hemen sonra, öyle bir yerde kendini hatırlatır ki iki önceki adımda denk geldiği noktada kısa bir anlığına refleksolojiye duyduğunuz hürmetten olursunuz. Durmak, bir yere tutunup, etekli eteksiz, çantalı çantasız olmaya göre değişen biçimlerde eğilip, kendisi ile tanışmak ya da ayakkabıyı ters çevirip gönderdiğinizden emin, taşın sesini duymak gerekir.

Ohh çıktı.

Çıkar.

Hayatınıza birden giriverir, rahatsız eder. Çıkarırsınız.

Aynı anda 18. yüzyıl sonunda bir kadının yürümesinin düşük statü göstergesi, ancak bir bahçe içinde refakatçi eşliğinde gezinti yapmasının “normal” karşılanmasına isyan da çıkar içinizden. Bir kadının tek başına yürümesinin 18. yüzyılda ve bugün hangi anlamlara gelmiş olabileceğini düşünürsünüz.#

Kamusal alanda yürüyen ve yalnız başına vakit geçirmek isteyen kadın, neden etrafında kuşku uyandırır? Bir başına sözcüğü ile tek başına sözcüğü arasındaki anlam/ söyleniş farkları nelerdir? Bakılanın, bakana dönüşmesi bir ihtimal olabilir mi? Ya da George Sand gibi kamusal alanda erkek kılığında, pantolon giyerek arz-ı endam etmek ister miydiniz? Bedeniniz dişil, hatlarınız yuvarlaksa, gerçekten erkek kılığına girebilir misiniz? Ölmüş annesinin emekli maaşını almak için çarşaf giyinerek bankaya gidişlerinin birinde yakalanan erkeği şu anda hatırlamanızın nasıl bir anlamı var?

Kadınların tanıdık tanımadık sokaklarda, otobüste, dolmuşta, limonata gibi havalarda geceleri dışarıda geçirdiği zamanlarda pilates topu üzerindeymiş gibi kaslarını unutamadığını düşündü Leyla. En son ne zaman rahat rahat yürümüştü? İspanya’da mı? Fransa’da mı? Kamusal alanda kadının varoluşu, keşke ve öncelikle tacize hapsolmasaydı. Arkamda kim var, erkek mi, beni mi izliyor—hah nihayet diğer kaldırıma geçti. Oh neyse beni de geçti. Kaslar bir tık gevşer, bir sonraki ana kadar. Arkanızı unuttuğunuz an başınıza gelenleri unutamadığınızdan, arkanızı da hiç unutamazsınız. Gündüz olur ya gevşediyseniz, kamusal alanda size eşlik eden görünmez pilates topunuzu geceye refleks olarak şişirirsiniz. Fight Club’a hazırlık olsun diye değil de, tacize uğrarsanız suçluluk duymayasınız diye. Hadi unuttunuz, sizi şişirirler, böylece topunuz otomatik olarak şişer.

Gezi’de yakan top oynayanları hatırladı Leyla. Pek çok kadın arkadaşının en özgür hissettiği zamanlardı. Gezi, kadınlara basit özgürlükleri tecrübe etme şansı verdiği için de kamusal bir armağandı. Erkeklerin, yapmaları konu dahi olmadığından farkında olmadıkları, orada, burada rahatça uyumak kadar basit, gündelik şeylerdi. Aylaklar için İstiklal Caddesi ve çevresi, türlü türlü duygunun müzesiydi. İzlemek, değişen, dönüşen her şeye uzun uzun bakmak, anlamak için zamanın, adımların, hislerin bol olduğu günlerdi.

Caddede zamana açılmış sahici bir parantezin içindeymişçesine nicedir öyle özgür hissederek yürümemişti Leyla. Değil Leyla, sanki kimse yürümemişti... Şarkıdaki gibi, “çek beni içine, orada kalayım”. Ta ki içine çekmek için gazı, masalardan atlayıp, koşarak, nefes alacak yer aradıkları başka bir güne kadar. Koşarlarken yanlarında duran araba; “Atlayın” dedi filmlerdeki gibi. Arabanın gittiği yöndeki iskelede inip, ilk gelen vapura bindiler.

O güne kadar vapurda koltuklara uzanıp uyumamış olmak ne büyük bir kayıp diye düşündü Leyla. Vapur koltuklarında uzanıp uyumak, kasları salmak ne büyük özgürlüktü. Uyudu.

*Adaya kadar gözünü açmadan,
koltuğa boylu boyunca uzanıp,
mışıl mışıl uyudu.*

Paris, 2012

Alejandro Jodorowsky İstanbul'a geldiğinde, heyecanla salonda yerimi alıyorum. Serra Yılmaz'ın şahane çevirisi eşliğinde, parlak insanların ışıldattığı bir salonda, hayranlıkla sahneye çağırdığı sevgilisi ile tanıştıyorum izleyenleri ve devam ediyor.

“Her çarşamba Paris'te bir kafede tarot bakıyorum. Para almayıp, ücretsiz yaptığımdan otuz kişi ile sınırlıyorum. Acıkmiyorum, yorgunluk hissetmiyorum, çişim gelmiyor. Yıllar boyu yaptım bunu. O gün, bilmiyorum neden, kafamı kaldırdım. Kafamı kaldırımsam karşılaşmayacaktık. O nedenle boynuma çok iyi bakıyorum. Boynum olmasa aşkı bulamazdım.” diyen Jodorowsky ile bir yıl sonra aynı şehirdeyim ve Jodorowsky'nin bana tarot bakma ihtimali heyecan verici.

Cité internationale des Arts sanatçı misafir programı ile geldiğim Paris'te bir flanöz olabilir miyim? Limonata gibi bir havada, Marais'den çıkıp 32 Avenue Daumesnil'e yürürken İstanbul'daki konuşmayı düşünüyorum. Kafeyi elimle koymuş gibi bulmak, hoşuma gidiyor. Önce dışarıdan bir kare fotoğraf çekiyor, sonra pek de

kalabalık olmayan kafeden içeri girip, güzel bir kahve söylüyorum. Derdimi anlattığım işletmeci, “Jodorowsky şu anda Meksiko'da film çekiminde. Haftaya salı arayın,” diyor. Her hafta arıyorum, aksatmadan.

IKSV'den gelen telefon ardından gülümsüyorum. Medeni durum değişikliği için verilen mahkeme tarihinden 10 gün sonra, misafir sanatçı programına davet almak bir yanıyla boşanma hediyesi. Kimliğimi güncellemeye bürokratik olarak zaman kalmadığından, soyadımı değiştirmeden çıkıyorum yurtdışına. Öyle ya dört aylık bir vizeyi, on yıllık pasaportu ve nüfus cüzdanını bu dar zamanda değiştirme riskini alamıyorum. Ayrıca seyahate mani değilse de kredi kartı, e-posta adresleri ve web sitesi var. Arkadaşım arkadaşının babasının dönemin konsolosu olduğunu müjdeleyip, “Hadi Yasemin” diyor, “Hallet kimlik işlerini.”

Kimlik işlerini halletmek kolay olabilir mi? Metaforik olarak hayat boyu mücadele, sanatçı için bitmez tükenmez bir kaynak. Şanslıyım. Bir kaç saatte nüfus cüzdanım, pasaportum “Bekar - Paris - Değiştirme” yazdığı haliyle yeniden elimde. Ne kadar teşekkür etsem az diye düşünürken ben, sade kahveler geliyor bol köpükle, altın ay yıldız serigrafili porselen fincanlarda. Biten kahve tabağını ters çevirirken soruyor Sevgili Konsolosumuz,

“Fal bakar mısınız?”

“Elbette, memnuniyetle.”

Lisedeyken annemin günlerinin aranılan karakteri olduğumu bilmiyor oysa ve o günden bu yana her yerde fal bakmayı dillendirmediğimi. Ancak teşekkürümün çok şekerli ve sade bir ifadesi sayılabilir bu kahve falı. Paris’te flanöz olma ihtimalim üzerine düşüncelerle aylıklık ederken, Jodorowsky’ye tarot baktıramayan ben, kimliğimi olabilecek en neşeli biçimde güncelleyerek yeniden inşa etmeme el vermiş Sevgili Konsolosumuz’a kahve falı bakıyorum. Dünya küçük ve sürprizlerle dolu.

Medeni hâli: Bekar

Verildiği Yer: Paris

Veriliş Nedeni: Değişirme

Gümüşlük’te yeni tanıştığı patolog doktor kaplumbağalardan bahsediyordu. Paris’in pasajlarında kaplumbağa gezdirerek onların hızında bir yaşam öneren flanörleri düşündü. Sonra da “Neden hiç kadın flanör yok?” diyenleri, flanöz olmanın imkanlarını, ihtimallerini. George Sand gibi pantolon giyerek erkek kılığına girmenin ne kadar mümkün olduğunu. Doktorun paylaştığı, kaplumbağanın nabzının dakikada yirmi, su sineğininse dakikada dört yüz attığı bilgisini, ortalama ömrü yüz yıl olan kaplumbağayı ve bir hafta içinde ölen su sineğini. Ne kadar bilimsel bir bilgi teyit edemese de, kalbi hızlı atmayanların uzun yaşama potansiyelini. Geceleri, limonata gibi havalarda erkekler arkalarına geçtiğinde kalbi hızlı attığından ömrü kısalan kadınları düşündü.

Gümüşlük, 2017

**Un temps frais et acidulé
comme une limonade**

Tünel, 1986

Ali avait dit : “Toi tu ne peux pas sortir dans la rue avec nous”.

“Et pourquoi pas ? Je viens moi aussi, attendez-moi”.

“Non, tu ne peux pas venir ! Les filles jouent dans la cour ou sur la terrasse, mais elles ne sortent pas dans la rue.”

“Alors toi tu ne peux pas aller ni dans la cour, ni sur la terrasse !”

“Non, nous les garçons on peut y aller. Les garçons peuvent aller partout, et quand ils le veulent.” avait dit Ali et ce jour-là, de ce tout petit corps sortirent ces grandes paroles.

Des années plus tard, ne comprenant pas bien ce qu’il se passait, Leyla s’était souvenue de cet épisode, du haut de son corps qui grandissait, de ses cheveux courts et de son esprit à présent sage.

Ali n’avait pas tort. Il est vrai que la mère de Leyla, lui avait donné la permission de sortir uniquement pour jouer dans l’enceinte de leur immeuble. Les filles, c’est

fait pour les intérieurs. Autorisées à jouer entre les étages, les petites filles qui sortaient de leur maison en courant et s’en éloignaient excitées ne se rendaient pas compte qu’en réalité, elles se rapprochaient d’une autre maison. Le lieu le plus distant que Leyla pouvait atteindre en sortant de l’appartement N° 2 était l’appartement N° 12. C’était le temps et l’âge, où le mot “impasse” n’avait pas de sens.

Penser que l’on s’éloigne d’une maison alors qu’on ne fait que s’approcher d’une autre, ça résumait les limites tracées pour les femmes.

Chacun savait, à partir de sa propre petite histoire combien sortir la première fois seul de sa maison peut engendrer l’affranchissement, la conscience de soi, l’attrait de l’interdit, et déclencher la peur et la curiosité.

Elle, elle l’a su.

Sa grand-mère maternelle, passons le manque de pédagogie et sa maladresse oratoire, s’était écriée : “Les garçons ne font pas des amis”. La phrase a retenti dans la cour ensoleillée de l’immeuble, pendant qu’elle jouait avec Murat, par ce temps frais et acidulé comme une limonade. Avant que les graines de la puberté ne poussent, et que la photosynthèse n’ait lieu, Leyla entra dans un nuage.

Sa mère, qui avait remarqué que Leyla n'avait pas renversé les bols de tzatziki glacé qu'elle transportait deux par deux, s'exclamait : "Bravooo ma fille", suffisamment fort pour que la grand-mère maternelle l'entende. La tradition de féminité au sein de la famille consistait aussi bien à encadrer la féminité potentielle de la jeune fille dont ils comprimaient l'adolescence, qu'à la confirmer. Réussir à porter les bols de tzatziki deux par deux, sans se lier d'amitié avec des garçons, voilà ce qui était convenable.

La famille s'est assise autour de la table couverte d'une nappe en plastique aux fleurs écloses. Pendant le dîner, son frère âgé de 6 ans avait signalé à tous les membres de la famille qui ne s'en seraient pas aperçus, la poitrine de Leyla qui commençait tout juste à pointer sous sa blouse en coton crochétée au fil rose.

« Tu es une maman ou quoi ? Tu as les seins qui poussent ». Leyla eut tellement honte. Il allait falloir que Leyla et ses seins soient protégés.

Il l'a fallu.

Durant ses allées et venues quotidiennes au lycée de filles de l'avenue Meşrutiyet, Leyla saluait son père et tous les commerçants qui savaient qu'elle était la fille de son père. Comme tous les adolescents, elle pensait que

le monde entier la regardait. Ses chaussures, cirées la veille, brillaient lorsqu'elle marchait. La jupe cloche de son tablier noir cousue par sa mère tournait joliment. Le nuage de la puberté au-dessus de sa tête, qui sait ce qu'elle pensait en rentrant de l'école. Une main traversa les nuages, le corps, la rue et même Istanbul. Cette grande main se glissa entre les jambes de Leyla, entre autres grâce à la facilité offerte par la jupe cloche. Elle pensa que la rue entière, que le monde entier en avait été témoin. Leyla eut tellement honte.

Le nuage et le soleil aussi sont entrés dans le nuage.

Avenue Istiklal, 2005

Une belle soirée de juin. Un temps frais et acidulé comme une limonade. Une mélancolie sur l'avenue Istiklal, la joie répétée, livrée et délivrée aussi bien par la petite que la grande histoire. C'était un jour heureux, ivre du temps. Année 2005.

Cet été-là, la Sculpture de la Méditerranée*¹ avait été transférée sur l'avenue Istiklal, entre le Monument du Cinquantenaire de la République†² et la maison d'édition Yapı Kredi. L'avenue est fluide. Nous sommes à Yakup³, autour d'une table composée exclusivement de femmes, dans la taverne qui annonce sa fermeture uniquement aux hommes d'un « Allez messieurs, bougez-vous ! ». Dans ce lieu où le monde de l'art et de la culture et ses contemporains échangent leurs problèmes, amours, disputes et joies, en compagnie de ceux qui fatiguent leur foie parfois un peu, parfois beaucoup.

Aux mêmes heures, mon amoureux était avec des amis

cinéastes à Tezgah, un lieu qui venait d'ouvrir à Galatasaray. Probablement que le liquide avait coulé à flot. Nous avons convenu de nous appeler pour rentrer à la maison. Il était environ minuit et demi quand j'ai appelé Erdem avec mon téléphone Nokia, qui à l'époque était le téléphone le plus résistant, capable de flotter dans deux centimètres d'eau lorsque la maison avait été inondée.

« Chéri, je rentre à la maison, tu en es où ? »

« Nous sommes devant Yapı Kredi à Galatasaray, nous faisons monter Sinan dans un taxi ma chérie. Retrouvons-nous devant la Sculpture de la Méditerranée, mais hééé, où emmenez-vous la sculpture ? » dit Erdem.

« Ça marche. J'arrive dans un instant » je dis en riant. Après avoir raccroché, je commence à marcher de Tünel vers Galatasaray. Bien que je savais à quoi m'attendre, la scène que j'ai trouvée à Galatasaray était bien plus créative que ce que je m'imaginai. La Sculpture de la Méditerranée séparée en deux, était allongée dans deux véhicules différents dans toute sa splendeur. La plus grande partie, celle comprenant la tête avait été posée dans un camion-grue, tandis que l'autre aile avait été placée dans un véhicule plus petit.

Et mon chéri ? Oui, devinez ! Il se tient sur le camion à côté de la partie la plus imposante de la sculpture.

Ferit Özşen, l'un des professeurs du département de Sculpture de l'Université Mimar Sinan⁴, regardait Erdem qui se balançait dans le camion, devant le bâtiment de la maison d'édition Yapı Kredi. Plus tard, nous apprenons qu'il est consultant pour la Fondation Koman. Il est présent sur les lieux pour s'assurer que la sculpture ne soit pas endommagée durant son transfert. Avant de dire au professeur Özşen que je connais de l'université : « Je vous présente mon mari, sur le camion », je m'attarde à l'entrée de la librairie Yapı Kredi pour les regarder. Erdem a un grand succès. Du camion, il demande au professeur Özşen :

- Où amenez-vous cette sculpture ?
- A Zincirlikuyu.
- Est-ce qu'on peut venir aussi, jusqu'à Mecidiyeköy ?
- Vous allez tomber, descendez s'il vous plaît.

Erdem, mécontent de la réponse, ne descend pas, il est pensif... Il regarde de temps en temps la sculpture. Il y a beaucoup de couples qui profitent de cette belle soirée de vendredi sur l'avenue Istiklal. Il y avait ces couples qui s'étaient promis de faire équipe dans la santé et dans la maladie, mais qui lorsque l'un avait plus bu que l'autre ne lui laissait plus de place. C'est alors qu'une jeune fille qui court comme un papillon s'approche du camion, tandis que son chéri tente de l'attraper.

La jeune fille papillon demande à Erdem avec admiration :

« Waouh, c'est tellement beau ! Comment êtes-vous monté là-haut ? »

« Vous pouvez monter par-là » répond Erdem avec une fierté non dissimulée. Un peu plus tard, Erdem descend de lui-même, résigné. Je vais à ses côtés, il est très triste.

Nous prenons le taxi à Galatasaray, d'après l'expression sur son visage, je comprends qu'il est en mille morceaux. Sa sincère tristesse me fait l'effet de deux cafés turcs : « Pourquoi es-tu triste, regarde on va quand même à la maison. »

*« Ma chérie, on aurait pu aller à la maison
avec la Statue de la Méditerranée ! »*

Taksim, 2013

Le tout petit caillou qui se glisse à l'intérieur de la chaussure en marchant devient à cet instant-là la chose la plus importante au monde. A chaque nouveau pas, il se retourne dans la chaussure. Un pas de plus, ah, tout de suite après avoir pensé qu'il a disparu, il se rappelle à vous si bien que lorsqu'il revient pour un court instant à l'endroit précédent vous perdez votre respect pour la réflexologie. Il faut s'arrêter, se tenir quelque part, se pencher de différentes manières selon que l'on porte ou non une jupe, si l'on tient ou non un sac, pour faire connaissance avec ce caillou. Ou bien, il faut retourner sa chaussure pour être sûr que le caillou parte, écouter le son du caillou qui tombe sur le sol.

Aaah, il s'en est allé.

Ça sort.

Ça entre dans votre vie d'un coup, et ça vous gêne. Alors vous le faites partir.

En même temps, vous trouvez ça révoltant qu'à la fin du 18e siècle, le fait qu'une femme marche seule signifie un statut inférieur, alors qu'on considérerait normal que cette femme se promène en compagnie dans un jardin. Vous pensez à ce que signifie pour une femme de marcher seule au 18e siècle et ce que ça signifie aujourd'hui^{#5}.

Pourquoi une femme qui marche dans l'espace public et qui veut passer du temps seule éveille-t-elle de la méfiance ? Quelles sont les différences de sens entre « seul » et « soi-même » ? Peut-on devenir l'objet du regard dont on a été le sujet ? Ou alors auriez-vous souhaité vous montrer en public habillée en homme, comme George Sand portant un pantalon ? Si votre corps est féminin et vos formes rondes, pouvez-vous vraiment vous habiller en homme ? Qu'est-ce que cela implique que l'homme arrêté parce qu'il allait à la banque en voile intégral pour récupérer la retraite de sa mère décédée, vous vienne maintenant à l'esprit?

Toutes ces nuits, alors que le temps était frais et acidulé comme une limonade, dans les rues familières et inconnues, dans le bus, dans le taxi collectif, Leyla réfléchit au sentiment de tension qu'elle avait, comme on se souvient de ses muscles quand on est assise sur un ballon de pilâtes. C'était quand la dernière fois qu'elle avait marché tranquillement ? En Espagne ? En France ? Si seulement et surtout une femme dans l'espace public n'était

pas prise au piège des agressions. Qui est derrière moi, un homme, est-ce qu'il me suit. Ah ouf, il est passé sur le trottoir d'en face. Tant mieux, il m'a dépassée. Les sourcils se détendent légèrement, jusqu'à la prochaine fois. Etant donné que vous ne pouvez pas oublier ce qu'il vous arrive dès lors que vous ne pensez pas à ce qui se passe derrière vous, vous ne pouvez pas l'oublier. Autant vous serez détendue pendant la journée, autant la nuit dans l'espace public vous gonflerez, comme par réflexe, avec ce ballon de pilâtes invisible qui vous accompagne. Non pas pour vous préparer à Fight Club, mais pour ne pas vous sentir coupable si vous êtes agressée. Et, si par hasard vous l'oubliez, c'est eux qui vous gonfleront, et vous verrez, votre ballon gonflera automatiquement.

Leyla s'est souvenu de ceux qui jouaient à la balle au prisonnier pendant les événements de Gezi⁶. C'était des moments de grande liberté pour beaucoup de ses amies. Gezi, ayant donné aux femmes la chance d'expérimenter certaines libertés de base, était comme un cadeau fait au public. C'était des choses aussi quotidiennes et simples que s'assoupir en sécurité ici et là ; des choses que les hommes n'ayant pas à s'en soucier, n'en ont pas conscience. Pour les flâneurs, l'avenue Istiklal et ses environs étaient un musée de divers sentiments. En ces temps-là, on pouvait observer et contempler longuement les choses qui changent et se transforment, pour les comprendre. C'était un temps riche en pas et sentiments.

Leyla n'avait jamais marché avec ce sentiment de liberté sur l'avenue, comme dans une parenthèse. Elle n'était pas la seule, c'était comme si personne n'avait marché avec une telle insouciance auparavant. Comme le dit la chanson, « prends-moi à l'intérieur ; que j'y reste ». Jusqu'au jour où, se sauvant en courant de leurs tables, ils chercheraient un lieu pour trouver de l'air et ne pas inhaler les gaz. De la voiture qui s'était arrêtée à côté d'eux alors qu'ils couraient, on leur lança un « Montez ! » comme dans les films. En route, ils descendirent à l'embarcadère et prirent le premier bateau.

Leyla pensa que c'était une grande perte ne s'être jamais assoupies sur les banquettes de bateau auparavant. Quelle liberté de pouvoir s'allonger et dormir sur les banquettes de bateau, détendre ses muscles. Elle s'endormit. Sans ouvrir les yeux jusqu'à l'île⁷,

*elle dormit profondément
sur la banquette
allongée de tout son long.*

Paris, 2012

Lorsque Alejandro Jodorowsky est venu à Istanbul, j'ai pris ma place dans la salle avec enthousiasme. En compagnie de la magnifique traduction de Serra Yilmaz, dans une salle illuminée par les brillantes personnes présentes, il invita sur scène son amoureuse qu'il admire tant, la présenta et continua.

« Je lis les tarots dans un café à Paris tous les mercredis. Comme je ne prends pas d'argent, je me limite à 30 personnes. Je n'ai pas faim, je ne me fatigue pas, je ne vais pas aux toilettes. J'ai fait ça pendant des années. Ce jour-là, je ne sais pourquoi, j'ai levé la tête. Nous ne nous serions pas rencontrés si je ne l'avais pas fait. C'est pour cela que je prends grand soin de mon cou. Si je n'avais pas eu de cou je n'aurais pas trouvé l'amour » dit Jodorowsky. Un an plus tard nous sommes dans la même ville que Jodorowsky, et la probabilité de me faire lire les cartes de tarot par lui est très excitante. Est-ce que je peux être une flâneuse à Paris, alors que je suis arrivée pour un programme de résidence d'artiste à la Cité des Arts ? Par un temps frais et acidulé comme une

limonade, je quitte le Marais pour marcher en direction du 32 Avenue Daumesnil, tout en pensant aux paroles que j'avais entendues à Istanbul. Cela me fait plaisir de trouver cet endroit comme si c'était moi qui l'avais placé là. D'abord je prends une photographie de l'extérieur, puis je rentre dans ce café peu fréquenté et je commande un bon café. Le gérant à qui je raconte la raison de ma présence me dit : « Jodorowsky est à Mexico pour le tournage d'un film. Appelez mardi prochain ». J'appelle toutes les semaines, sans relâche.

Suite à un coup de téléphone de l'IKSV⁸, je me mets à sourire. Dix jours après que le tribunal ait donné une date pour le changement de statut marital, recevoir une invitation pour une résidence d'artiste c'est comme recevoir un cadeau de divorce. Faute de temps pour mettre à jour ma carte d'identité, je pars à l'étranger sans changer mon nom de famille. Je ne prends pas le risque dans un temps aussi court de changer un visa de 4 mois, un passeport de 10 ans et une carte d'identité. Par ailleurs, alors qu'ils ne sont pas nécessaires pour le voyage, j'ai quand même une carte de crédit, mon adresse électronique et mon site internet. Une amie m'informe que le père de son ami est consul de Turquie à Paris. Elle me dit « Allez Yasemin, règle tes histoires de papiers d'identité ».

Est-il possible que ce soit si facile de régler des problèmes d'identité ? Une lutte métaphorique qui dure

toute une vie, c'est une source infinie pour un artiste. J'ai de la chance. En quelques heures, ma carte d'identité et mon passeport sont entre mes mains et portent la mention « Célibataire - Paris - Changement ». Alors que je pense à quel point je suis reconnaissante, les cafés turcs arrivent, sans sucre, riches en mousse, servis dans des tasses de porcelaine aux motifs de croissants et étoiles dorés. Notre cher consul me demande, alors qu'il retourne la tasse :

« Vous voulez bien lire dans le marc de café ? »

« Bien sûr, avec plaisir ».

Il ne savait pas que lorsque j'étais au lycée, j'étais une personne prisée dans ce domaine lors des réunions organisées par ma mère mais que je ne l'exprimais pas depuis ce temps-là. Mais ma lecture du marc de son café pourrait compter comme l'expression simple et très sucrée de mon remerciement. Alors que je jouais de manière oisive avec l'idée de pouvoir être une flâneuse à Paris, sans avoir néanmoins réussi à me faire lire le marc de café par Jodorowsky, je lus dans le café de notre consul, qui m'avait aidé à mettre à jour ma carte d'identité de la manière la plus joyeuse. Le monde est petit et plein de surprises.

Statut marital : Célibataire

Lieu de délivrance : Paris

Raison : Changement

Marmalade skies

La pathologiste qu'elle venait de rencontrer à Gümüşlük était en train de parler des tortues. Elle pensait aux flâneurs qui promenaient des tortues dans les passages parisiens proposant ainsi une vie à leur vitesse. Puis elle se demanda « Pourquoi n'y a-t-il pas de femme flâneuse ? » et pensa aux occasions et possibilités d'être flâneur, et dans quelle mesure il serait possible de s'habiller en homme, en portant un pantalon comme George Sand. Elle pensait au pouls de la tortue qui était de 20 battements par minute alors que celui de la libellule était de 400 par minute; à la tortue qui vit en moyenne une centaine d'années alors que la libellule meurt en une semaine. Elle pensait au potentiel d'une longue vie pour ceux dont le cœur ne battait pas vite, même s'il n'y avait aucune preuve scientifique. Elle pensait aux femmes dont les vies sont écourtées par les hommes qui passent derrière elles, à leur cœur qui bat vite, la nuit, alors que le temps est frais et acidulé comme une limonade.

Gümüşlük, 2017

Tünel, 1986

Ali had said, “You can’t come out on the street with us.”

“Why? I’ll come too, just wait for me.”

“You can’t! Girls can play in courtyards or on the terrace, not on the street.”

“Then, you can’t come on the terrace or in the courtyard!”

“No, we can come there too. Boys can go anywhere, any time,” Ali said, uttering words that were too big for his small body.

Years later, as she grew up, with her short hair and her able mind, yet not able to comprehend what was happening, Leyla remembered this.

Ali was right. The first time she was allowed to go play on her own, Leyla’s mother indeed had given her permission only to play inside the apartment building. Inside was appropriate for girls. Little girls, who were allowed to play among the different floors of the building, weren’t yet aware as they ran excitedly away from their own homes that as they left one domestic space, they were nearing another. Leyla, who exited apt N° 2 could only go

so far as apt № 12. They were at an age, at a time when the word “predicament” had not yet entered their consciousness.

When moving away from one home, nearing another was an apt summary of the boundaries drawn for women.

Leaving one’s home, alone, for the first time, would trigger the feeling of being free, being an individual, the allure of the forbidden, and provoke fear and curiosity in a young child’s world—something which everyone knew from their own unique story.

She knew.

Devoid of pedagogic consciousness, let alone being articulate in her admonishing, her maternal grandmother yelled out, “Boys don’t make friends!”. This sentence echoed in the sunny courtyard, as she was playing with Murat under marmalade skies. Before the bud of adolescence was able to blossom, without photosynthesizing, Leyla had already entered a cloud.

As she carried the bowls of iced tsatsiki two at a time without spilling any, her mother would praise her, “Good job!” yelling it out so that her grandmother could also hear. The tradition of womanhood in the family would, on the one hand, frame the latent womanhood of the young

girl whose adolescence they had bottled up, and on the other gave it approval. It was favorable to carry the tsatsiki, two bowls at a time, without making friends with any boys.

The whole family sat around the table covered with a plastic tablecloth featuring fully blossomed flowers. Her six year-old brother had told on her breasts, recently noticeable through her 100% cotton, pink threaded, hem-stitched blouse, to the entire family at the table in case they hadn’t noticed.

“Abla, are you a mother since you now have breasts?” Leyla was so embarrassed. Both Leyla and her breasts would need to be protected as they grew.

That was indeed the case.

On her way to the girls’ high school on Meşrutiyet Avenue everyday, Leyla would greet her father and all the shopkeepers who knew that she was her father’s daughter. As with other adolescents, she felt like the whole world was looking at her. The shoes that were shined the previous evening were gleaming as she walked. The flared skirt of the black uniform that her mother had sewn for her would twirl beautifully. While she was walking with the cloud of adolescence over her head, all sorts of thoughts in her mind, a hand ripped through the clouds, the body,

the street, even through Istanbul. Facilitated by the flare of her skirt, a huge hand grabbed Leyla between her legs. She thought that the whole street, the whole world had seen it. She was so very embarrassed.

Both the cloud, and the sun, entered the cloud.

Istiklal Avenue, 2005

A beautiful evening in June. Marmalade skies. It is a day on Istiklal Avenue when a recurrence of a certain melancholy, a certain joy that we can ascertain from history, from our own histories, is felt. A gleeful day of its time. The year is 2005.

It is the summer when the Sculpture of the Mediterranean* was moved to Istiklal Avenue, right between the Monument for the 50th Anniversary of the Republic† and Yapı Kredi Publishing House. The avenue is flowing. We are at Yakup¹, a table comprised solely of women, in the tavern that gives the signal of closing only to the men: “Let’s move it, gentlemen”. In that place, with contemporaries from the world of arts and culture, where they unload their issues, loves, fights, joys onto the tables, sometimes with those who overwhelm the liver, sometimes with those who are gentler on it.

Right around the same time, my lover was at Tezgah, which had just opened in Galatasaray, with his filmmaker friends. It was likely that a lot of liquor was consumed.

Since we had decided to touch base before going home, I call Erdem around 12:30am, on my Nokia phone, a phenomenon of the time, resistant to everything, which had even floated in 2 centimeters of water when the apartment was flooded.

“I’m going home love, what’s your status?”

“We’re right in front of Yapı Kredi at Galatasaray sweetie, putting Sinan in a cab. Let’s meet in front of the Sculpture of the Mediterranean, heeeyyy, where are you taking the sculpture?” says Erdem.

“It’s a deal. I’ll be there soon,” I say, smiling. I hang up the phone and walk from Tünel to Galatasaray. While this short dialogue partially prepares me for what is awaiting me, the scene as I arrive in Galatasaray is more creative than what I expected. The sculpture is split into two, laid down in two separate vehicles with all its glory. The larger part that includes the head is on a truck with a crane, while the part with the other wing is on a smaller vehicle.

And my lover? Yes, let’s guess! He is on the truck, which holds the larger part, right next to the sculpture.

One of the professors in the sculpture department of Mimar Sinan University², Ferit Özşen is standing in

front of Yapı Kredi Publishing House and is looking at Erdem swaying on the truck. We later find out that he is an advisor to the Koman Foundation. He is there so that the sculpture is not harmed during the transfer. Before saying, “That guy on the truck is my husband!” to Prof Özşen who I know from school, I linger at the entrance of the bookstore of the publishing house to observe the scene. Erdem is attracting quite a lot of attention. He asks Prof. Özşen from the truck:

- Where are you taking the sculpture to?
- To Zincirlikuyu.
- Could we come along until Mecidiyeköy?
- You’d fall off. Please step down.

Erdem doesn’t like the answer, so he doesn’t get off. He is pensive. Every once in a while he looks at the sculpture. There are lots of couples on Istiklal Avenue, taking advantage of the beautiful Friday night. It seems that when one of the parties in a couple, which has succeeded in becoming a team with vows to commit in health and in sickness, has had substantially more to drink, not much space is left for the other. A young woman fluttering like a butterfly approaches the truck along with her adult boyfriend who is trying to catch up with her. The young woman admiringly asks Erdem:

—That’s so nice! How did you get up there?

“You can step up here from right there,” says Erdem, proudly. A little bit later, he steps down from the truck with an internal acceptance of the situation. I go up to him, he is distraught. We take a cab from Galatasaray, a pained look on his face. His sincere sadness has the impact of making me alert as if I had just gulped down two Turkish coffees.

“Why are you so upset? We’re going home anyways.”

*“Sweetheart, we were going to go home
with the Sculpture of the Mediterranean!”*

Taksim, 2013

In that moment when a small pebble slips into your shoe, it takes precedence over everything else in the world. With every step, the pebble moves around to different spots. When you had just thought that it had finally disappeared, it reappears in such a place that your newly found respect for reflexology dissipates. You need to stop, to hold on to somewhere, to bend over taking various shapes and forms depending on whether wearing a skirt or not, carrying a bag or not, to meet this pebble or to turn your shoe upside down, making sure it leaves you for good, to hear the sound it makes as it falls on the pavement.

Ohh, finally.

It falls.

It suddenly comes into your life, it bothers you, and then you get rid of it.

At the same time, you feel rebellious thinking that in the 18th century a woman walking was a sign of low social status, whereas a woman walking with a chaperone

inside a garden was considered “normal”. You think about what it means for a woman to walk by herself in the 18th century and what it could mean today.[#]

Why does it make people suspicious that a woman wants to walk around in public space and spend time on her own? What are the differences in meaning/articulation between the phrases “on your own” and “by yourself”? Is there a possibility of the object that is looked at to transform into the looker? Or, like George Sand, would you want to wander in public space dressed as a man, wearing pants? But if your body is feminine and your lines are curvy, could you ever really be taken as a man? What’s the meaning of our remembering at this moment the man who got caught in one of his trips to the bank wearing a burqa to be able to receive his deceased mother’s pension?

Leyla pondered on the tense feeling she had, as if she was on a pilates ball—unable to forget about her muscles—, on all those nights she spent under marmalade skies, on familiar or unfamiliar streets, on the bus, on the shared minibus. When was the last time she walked comfortably? In Spain? In France? If only the existence of a woman in public space was not trapped, first and foremost, into harassment. Who is behind me, is that a man, is it me that he is following—thankfully, he finally crossed the street. Ah, he also passed me. The

muscles relax a bit, up until the next such encounter. Since you can't forget about what had happened that time when you were not thinking about what was behind, you can never forget about what is behind you. If it's daytime and you're relaxed, you reflexively blow up your invisible pilates ball that accompanies you in public space for the night. Not to prepare for Fight Club, but so that you don't feel guilty if you get harassed. If you were to forget, they would blow you up, which would then automatically blow up your ball.

Leyla remembered those who were playing dodgeball at Gezi³. It was the time when many of her female friends felt most free. Gezi was a public gift also because it bestowed on women the chance to experience simple freedoms. Simple, mundane things that men are not even aware of because they're not even an issue for them to practice, such as sleeping anywhere any time, comfortably. For flaneurs, Istiklal Avenue and its surroundings was a museum of many different types of feelings on those days. There was plenty of time, steps and feelings to spare in order to observe, to look extensively at things changing, transforming and to understand.

For very long, Leyla, as if she existed within a genuine parenthesis in time, hadn't walked so freely on the streets as she did on those days. It wasn't only her, it was true for many... Just like what it said in the song, "draw

me in, let me stay there." Up until that day when they ran away from the gas in order not to draw it in, jumping over tables, trying to find the space to breathe. The car passing them as they ran said; "Jump in," just like in the movies. They got off at the port on the way and got on the first ferry.

Leyla thought about what a big loss it was that she had never lied on the benches of the ferry to sleep up until that day. What a vast freedom it was to lie down and sleep on the ferry's benches, to release the muscles. She slept. She slept deeply,

*uninterruptedly, spread out
along the length of the bench
until they arrived on the Island⁴.*

Paris, 2012

When Alejandro Jodorowsky comes to Istanbul, I take my place in the auditorium with excitement. Accompanied by the incredible translation of Serra Yilmaz, in a room lit up by the bright people inhabiting it, he invites his lover onto the stage in awe, introducing her to the viewers and continues.

“I do tarot readings in a cafe in Paris every Wednesday. I don’t charge a fee and so I limit my readings to thirty people. I don’t get hungry, I don’t get tired, I don’t need to pee. I have been doing this for years. That day, I don’t know why, I just lifted my head. We wouldn’t have met if I hadn’t lifted my head up. This is why I take very good care of my neck now. I wouldn’t have found love if it weren’t for my neck,” says Jodorowsky. I’m in the same city as him a year later and the possibility of him doing a tarot reading for me is exciting. Could I become a flâneuse in Paris where I arrive as part of the Cité des Art guest artist residency program? Under marmalade skies, I leave Marais and walk over to 32 Avenue Daumesnil, thinking about the talk back in Istanbul. It pleases me to

find the café at once as if I placed it there myself. I take a picture from the outside before entering the sparsely crowded place and ordering a good cup of coffee. When I tell the manager what I’m there for, he says that Jodorowsky is in Mexico City for a film shoot and that I should call in a week. I call every week, no slacking.

I smile after receiving the phone call from IKS⁵. Receiving an invitation to an artist residency program 10 days after being issued a court date for a change in my marital status is like a divorce present. As I don’t have the time to update my papers, I go abroad without having changed my last name. You can imagine that I couldn’t possibly take a risk with changing my four-month visa, ten-year passport, and ID on such a narrow timeframe. And while they are not necessary for travel, there is the credit card, the e-mail addresses, and the website. My friend gives me the good news that her friend’s father is the consul general for Turkey in Paris and says to me: “Come on Yasemin, take care of your papers.”

Can it be easy take care of papers? The metaphoric life-long struggle is an infinite resource for the artist. I’m lucky. In a few hours, I receive my new ID and my new passport with the “Single, Paris, Change” notations. As I am thinking about how to thank the consul general, Turkish coffees arrives, with no sugar and lots of foam, served in porcelain coffee cups adorned with the golden

crescent and star. Our dear consul asks, as he turns the finished coffee cup upside down:

“Would you do a reading?”

“Of course, with pleasure.”

He actually doesn't know that during my high-school years, I was a much-sought-after character in my mother's gatherings of friends at home and that I haven't mentioned publicly doing coffee readings since then. But this particular coffee cup reading could be a very sweet and plain expression of my appreciation. While idly playing with thoughts around the possibility of being a flaneuse in Paris, I, who couldn't get a tarot reading from Jodorowsky, perform a coffee cup reading for our dear consul, who helps me swiftly reconstitute my identity by updating my papers in the most jovial way possible. The world is small and it is full of surprises.

“Marital Status: Single,

Place of Issue: Paris,

Reason for Issue: Change”

The pathologist doctor that she recently met in Gümüşlük was talking about turtles. She thought about the flaneurs in Paris, who walked turtles in the arcades of the city and proposed to live life at their pace. And then about those who asked, “Why are there no women flaneurs?”, about the circumstances around and possibilities of being a flaneur. About how realistic it was to dress as a man wearing pants like George Sand did. She thought about the information the doctor had shared, which suggested that the pulse of the turtle was 20 beats per minute, while the wet fly's was 400, and about the turtle that lived for a hundred years and the wet fly that died in a week. About the potential of those whose hearts didn't beat fast to live longer even though there was no scientific verification for it. She thought about the women whose lives were shortened due to increasing heartbeats as men started walking behind them under marmalade skies of the night.

Gümüşlük, 2017

*

Heykeltraş İlhan Koman'ın Halk Sigorta'nın isteği üzerine 1980 yılında yaptığı heykel. Uzun yıllar Zincirlikuyu'da, Halk Sigorta binası önünde sergilendi.

†

Cumhuriyet'in ellinci yılı için Şadi Çalık'tan istenen heykel. İstanbul'da Galatasaray Meydanı'nda yer alır. Galatasaray Heykeli adıyla da bilinen 1973 yapımı anıt, genç ve dinamik cumhuriyeti temsilen göğe uzanan elli çelik borudan oluşur. Sanatçı Beyoğlu'nun karmaşasını eserin sadeliğiyle yener.

#

Gül Yaşartürk, "Jane Austen: Kitaplar ve Çamura Batmış Ayakkabılar." 22 Mayıs 2017'de <http://www.5harfliler.com/jane-austen-kitaplar-ve-camura-batmis-ayakkabilar/> adresinde yayımlandı.

*1.

Il s'agit d'une sculpture de İlhan Koman commandée par Halk Assurances en 1980. Elle a été exposée en face de Halk Assurances à Zincirlikuyu (Istanbul) pendant de nombreuses années.

†2.

La sculpture a été commandée à Şadi Çalık pour commémorer le Cinquantième anniversaire de la Fondation de la République. Connue aussi sous le nom de Sculpture de Galatasaray, elle a été réalisée en 1973 et est située sur la place de Galatasaray. Elle est composée de 50 tubes d'acier, représentant la jeunesse et le dynamisme de la République. L'artiste rompt avec le chaos de Beyoğlu par la simplicité de la sculpture.

3.

Une taverne réputée située dans le quartier de Tünel et baptisée du nom de son propriétaire Yakup.

4.

L'école des Beaux-Arts fondée à la fin du 19e siècle d'après son modèle parisien.

5.

Gül Yaşartürk, "Jane Austen: Kitaplar ve Çamura Batmış Ayakkabılar." [Jane Austen: Livres et chaussures boueuses] Publié dans <http://www.5harfliler.com/jane-austen-kitaplar-ve-camura-batmis-ayakkabilar/>, 22 Mai 2017.

6.

Nom abrégé des manifestations du parc de Gezi qui ont eu lieu en 2013.

7.

L'une des îles des Princes, au large d'Istanbul.

8.

Nom abrégé de la Fondation pour l'art et la culture d'Istanbul.

*
Sculptor İlhan Koman was commissioned by Halk Insurance to make this sculpture in 1980. It was exhibited in front of the building of Halk Insurance in Zincirlikuyu for years.

†
The sculpture commissioned from Şadi Çalık to commemorate the fiftieth anniversary of the founding of the Republic. It is located in Istanbul at the Galatasaray Square. It is also known as the Galatasaray Sculpture, produced in 1973. It consists of 50 steel pipes, representing the youthful and dynamic republic. The artist defeats the chaos of Beyoğlu with this simple work.

1.
An established tavern in Tünel, named after the founder, Yakup.

2.
A state university for the fine arts, founded at the end of the 19th century, modeled after École des Beaux-Arts in Paris.

‡
Gül Yaşartürk, "Jane Austen: Kitaplar ve Çamura Batmış Ayakkabılar." [Jane Austen: Books and Muddy Shoes] Published on <http://www.5harfililer.com/jane-austen-kitaplar-ve-camura-batmis-ayakkabilar/> 22 May 2017.

3.
Shortened name of Taksim Gezi Park Protests, 2013.

4.
One of the Prince Islands off of the coast of Istanbul.

5. IKSVM is the abbreviation for Istanbul Foundation For Culture and Arts.

Limonata gibi hava

Un temps frais et acidulé comme une limonade

Marmalade skies

© Yasemin Özcan

Sanatçı kitabı
Livres d'artiste
Artist book

Türkçeden İngilizceye çeviri:
Traduction Turc-Anglais:
Translation from Turkish
into English:
Merve Ünsal

Son okuma:
Relecture:
Proofreading:
Hande Yalınzoğlu

Türkçeden Fransızca'ya çeviri:
Traduction Turc-Français:
Translation from Turkish
into French:
Mathilde Pinon

Son okuma:
Relecture:
Proofreading:
Károly Aliotti
Selen Ansen

Tasarım, mise-en-page, layout:
Joëlle İmamoglu

Yazıtipi, police, typeface:
Clarendon text, Modern Love

Teşekkürler:
Remerciements:
Thanks to:

Sena Başöz
Eda Berkmen
Aslı Çetinkaya
Özden Demir
Özge Ejder
Asena Günal
Serra Müderrisoğlu
Suna Kafadar
Sevim Sancaktar
Erim Şerifoğlu
Nora Tataryan
Serra Yentürk

Baskı, imprimeur, printing:
Mas Matbaacılık San ve Tic AŞ
Hamidiye Mahallesi
Soğuksu Caddesi № 3
Kağıthane, İstanbul
+90 212 294 1000
Sertifika №: 12055

Bandrol Uygulamasına İlişkin
Usul ve Esaslar Hakkında
Yönetmelik'in beşinci
maddesinin ikinci fıkrası
çerçevesinde bandrol
taşıması zorunlu değildir.

ISBN: 978-605-5275-39-6

'Limonata gibi hava' başlıklı sanatçı kitabı, 13 Eylül-3 Kasım 2017 tarihleri arasında İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) ve Fransız Kültür Merkezi işbirliğiyle Bige Örer küratörlüğünde gerçekleşen "Aylaklar" sergisi için Yasemin Özcan tarafından yazılmış, 1500 adet basılmıştır.

'Un temps frais et acidulé comme une limonade' est un livre d'artiste réalisé par Yasemin Özcan et tiré à 1500 exemplaires à l'occasion de l'exposition "Flâneuses" dont le commissariat est assuré par Bige Örer. L'exposition aura lieu du 13 septembre au 3 novembre 2017 à l'Institut Français en collaboration avec la Fondation pour la Culture et les Arts d'Istanbul (IKSV).

The artist book "Marmalade skies" is written by Yasemin Özcan and published in an edition of 1500 on the occasion of the exhibition, "Flâneuses" curated by Bige Örer, organized by Istanbul Foundation for Culture and Arts (IKSV) and the French Cultural Center.

